

Gèneres Periodístics d'Opinió

Codi: 104975

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Carme Ferre Pavia

Correu electrònic: carme.ferre@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Un prerequisit addient serà una distinció prèvia ben clara sobre la distància entre la informació i l'opinió, així com haver assolit habilitats en l'execució de gèneres periodístics interpretatius. No cal dir que s'espera de tot l'estudiantat un excel·lent nivell de llengua que permeti estalviar problemes expressius per aquesta causa.

Assignatures vinculades a coneixements previs són Expressió i Argumentació en català o castellà i i Fonts, tècniques i organització del treball periodístic.

Objectius

El curs no es planteja (només) amb l'objectiu de fer un repàs escuet dels anomenats gèneres d'opinió. En primer lloc, perquè la genologia de l'opinió explícita és prou ambigua, cosa que es pot comprovar amb qualsevol llibre dels que hi ha sobre aquesta matèria. En segon lloc, perquè considerem més eficaç orientar el procés d'instrucció en l'escriptura cap a la retòrica i l'argumentació. Aquestes bases són el substrat indefugible del qual es nodreixen les infinites variants formals dels gèneres d'opinió i argumentatius.

L'alumne que sigui competent en l'elaboració i el desenvolupament d'arguments es veurà en condicions d'enfrontar-se al repte d'escriure un editorial, una columna personal o una anàlisi. El curs -malgrat la seva limitació temporal- també inclou un repàs de les constants i les variables dels gèneres d'opinió argumentals més consolidats: l'editorial, les formes de l'anàlisi i la crítica.

Objectius per als alumnes

Solvència en la reflexió sobre el concepte de gèneres del discurs: què és un gènere? Com funciona i evoluciona?

Coneixement de les constants i les variables de les formes genèriques d'anàlisi i d'opinió explícita.

Anàlisi argumentada de la separació tradicional entre fets i opinió: vigència i crítica.

Domini dels recursos expressius, de composició i d'estil, propis de: l'argumentació, l'exposició

la narració en els discursos escrits i orals.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Conèixer i aplicar els fonaments teòrics i pràctics de l'escriptura i la narrativa periodístiques i les seves aplicacions en els diferents gèneres, mitjans i suports.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.
- Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comparar les diferents tradicions en el tractament de la informació especialitzada.
5. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
6. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
7. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
8. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
9. Distingir les teories de l'escriptura i la narrativa periodístiques per aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
10. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
11. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
12. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
13. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
14. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
15. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

16. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
17. Saber construir textos en una tercera llengua que s'adeqüin a les estructures del llenguatge periodístic i aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
18. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.
19. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
20. Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Continguts

1. Els gèneres discursius

La tradició canònica i normativa enfront de la descriptiva. Definició de gènere discursiu (: forma de l'enunciació relativament estable. Innovació i tradició en els gèneres. Els gèneres periodístics i els gèneres d'opinió explícita.

2. La distinció entre informar i opinar: la genologia periodística

El paradigma positivista: *facts are sacred, comments are free*. Les formes de l'opinió implícita a la premsa informativa: la inclusió del context en el text. Proposta d'un periodisme interpretatiu de qualitat. L'anàlisi com a forma informativa contextualitzadora.

3. Retòrica i argumentació: l'articulisme d'opinió explícita i d'anàlisi o comentari expert.

3.1 La retòrica clàssica: l'art de trobar allò més persuasiu en cada tema (Aristòtil). Les parts de la retòrica: *inventio, dispositio i elocutio* (*memoria i actio*) Les parts del discurs argumentatiu (*dispositio*) . Les formes de l'*elocutio*. La detecció de fal·làcies i de punts febles de l'argumentació. L'elaboració de proves i exemples. La construcció de sil·logismes (*inventio*). El desenvolupament del text.

3.2 Aplicació de la retòrica a l'escriptura de textos periodístics d'anàlisi i d'opinió. El comentari analític d'expert: la contextualització orientativa. L'article editorial. L'article d'opinió personal o columna.

4. La crítica

El to analític i contextualitzador. El didacticisme: recursos d'argumentació i descripció.

En alguna sessió es prendran 15 minuts per a l'enquesta de professorat.

Metodologia

El curs es desenvoluparà en sessions de teoria i de pràctica. A la teoria es desenvoluparà el temari teòric amb l'ajut de material de suport: textos o vídeos diversos que il·lustren les explicacions de tipus magistral, però amb interès pel debat i per la participació dels alumnes. La perspectiva de gènere es tindrà en compte a l'hora d'escollir els textos. L'apartat teòric es completarà amb lectures obligatòries.

Les pràctiques seran de seguiment de l'evolució de cada alumne individualment i de valoració del progrés aconseguit i totes són avaluables. L'alumne tindrà sempre constància de quan està elaborant un treball puntuable. Els seminaris no es puntuaran però es controlarà l'assistència.

Les pràctiques cercaran d'interrelacionar els continguts sobre persuasió i procediments de composició i estil amb l'escriptura d'alguns dels gèneres més representatius del periodisme d'opinió, així com de reflexionar sobre el propi treball i reforçar les peces en allò que resulti encara millorable.

Es valorarà l'especialització temàtica personal dins dels gèneres persuasius.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
Tutories	7,5	0,3	5, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Lectures i estudi	22	0,88	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 19, 20
Preparació de les pràctiques	20	0,8	1, 3, 5, 7, 8, 12, 16

Avaluació

El sistema d'avaluació serà continu i valorarà els progressos dels i de les alumnes en els seus textos i discursos i pel que fa a la pràctica, que suposa tres quartes parts del valor de la nota final.

La pràctica s'avalua per un sistema continu i progressiu, en què cal superar cada gènere (article, anàlisi), que tindran una nota numèrica. Cada gènere s'avaluarà dos cops durant el curs. La nota final s'obté ponderant cada gènere i valorant una progressió positiva o negativa global del curs. Normalment l'alumnat disposa d'unes 6-7 notes de progressió.

En ser un sistema continu, la recuperació es farà dels gèneres que hagin quedat sense superar durant el curs.

Cada gènere o tipus de discurs treballat es podrà recuperar un cop en la setmana pactada per la UAB. Per a superar el curs caldrà aprovar com a mínim article i anàlisi.

La part teòrica s'avaluarà amb diverses proves que poden ser excloents. És a dir, si en l'avaluació de la primera prova no se supera el 5 i s'ha de recuperar, no es podrà accedir a la següent, exclosa de recuperació. Per poder reavaluar la part teòrica caldrà una nota mínima de 3 en la primera convocatòria.

Tanmateix, per aprovar l'assignatura cal superar tant la teoria (30% de la nota) com la pràctica (70% de la nota) per separat.

Cal destacar que la detecció de plagis en els textos suposarà un suspens immediat de la pràctica o de l'assignatura, segons la gravetat que presenti. Els casos greus o les suplantacions seran comunicades al Deganat.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar modificacions si les indicacions de les autoritats sanitàries per causa de la pandèmia variessin.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens	30%	4	0,16	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 19, 20
proves pràctiques	70%	96,5	3,86	1, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

Aristòtil (1998.) *Retòrica. Poètica*. Edicions 62.

Bermejo, Lilian (2014). *Falacias y argumentación*. Plaza y Valdés.

Cassany, Daniel (1992). *Descriure escriure*. Empúries.

Cassany, Daniel (1995). *La cuina de l'escriptura*. Empúries.

Fuentes, Catalina y Alcaide, Esperanza (2020). *La argumentación lingüística y sus medios de expresión*. Arco.

García Damborenea, Ricardo (2000). *Uso de razón. Diccionario de falacias*. Biblioteca Nueva.

Miranda Alonso, Tomàs (2002). *Argumentos*. Publicacions de la UV.

Olbrechts-Tyteca, Lucie i Perelman, chaïm (1958). *Tratado de la argumentación. La Nueva retórica* (traducció a ed. Gredos, 2015).

Pastor, Lluís (2008). *Espectura sexi*. Editorial UOC.

Perelman, Chaïm i Olbrechts-Tyteca, Lucie (1998). *Tratado de la argumentación. La nueva retórica*. Gredos.

Puig, Luisa (2021). *Armarse de argumentos. Persuadir y algo más con la palabra*. Penguin.

Reyes Almarza, Miguel y Escalona Gálvez, Noelia (2015). *Argumentación para todos: Manual Teórico-práctico para educadores, estudiantes y curiosos sobre la argumentación*. Pentian.

Sàez, Ferran (2003.) *Comunicació i argumentació*. Trípodos.

Teruel, Elvira (1997). *Retòrica, informació i metàfora*. Servei de Publicacions de la UAB - Aldea Global.

Toulmin, Stephen E., Rieke, Richard y Janik, Allan (2018) *Una introducción al razonamiento*. Palestra

Vega Reñón, Luis (2003). *Si de argumentar se trata*. Montesinos.

Weston, Anthony (1994.) **Las claves de la argumentación**. Ariel. (avaluable). Es troba en línia.

Programari

El programari habitual de redacció de textos, normalment word.